

SLÄKTDATA

Medlemstidning för föreningen Släktdata

Nr 4 - 2011

och Gott Nytt År
önskar
Föreningen Släktdatas
styrelse

Ordföranden har ordet!

I år saknar jag snön, den lyste upp och gjorde allt lite enklare, även om det är svårare att ta sig fram utomhus så har ljuset betydelse för oss.

Min syster skickade mig bilder på olika gravstenar under Allhelgonahelgen Hon gick omkring på Skogskyrkogården i Nässjö och fotograferade.

Till min förvåning skulle min mormor Ida och morfar Karls gravsten tas bort. Min morfar dog på 50-talet så honom minns jag inte så väl, men mormor dog ju på 70-talet och

är med i mitt minne ofta. Jag förstår att jag ofta tänker på henne efter som vi har många gemensamma drag, utseendemässigt inte minst.

Nu hoppas jag och min syster att kunna ta över gravvården på något sätt, för att våra barnbarn skall kunna komma förbi och läsa på stenen och få en viktig koppling bakåt i tiden.

Går det inte lite för fort med det vi pysslar med?

Vi har inte råd eller vi har inte utrymme.

Gravstenar är ju ett lättåtkomligt och stimulerande sätt att släktforska på.

Låt gravstenarna stå länge !

**Nu önskar jag alla en
God Jul och ett
Gott Nytt År!**

Ingrid Olsson ordförande

Nya medlemmar

Vi hälsar välkomna följande personer som nya medlemmar i Föreningen Släktdata:

Holmberg Bo W	Landskrona
Skogh Gunilla	Växjö
Edvinsson Rasmus	Vinslöv
Uutela Mika	Storfors
Littorin Mats	Göteborg
Austvik Gjermund O Yvonne	Åskloster

Webbmaster

Mats-Olof Sander

webmaster(at)slaktdata.org

**Redaktion för
Tidningen SLÄKTDATA**

Solveig Blomstrand

tidningsmakare(at)slaktdata.org
0523-41165

Artikelförslag sänds till:

Lennart Larsson

kassor(at)slaktdata.org
Mossaledsvägen 61
429 34 Kullavik
031-93 33 70

Ansv Släktdatas register

Mårten Sjöbris

register(at)slaktdata.org
Guldringen 42
426 52 Västra Frölunda
031-29 06 40

SLÄKTDATA

är en ideell förening för släkt- och datorintresserade. Föreningen bildades 1989.

Föreningen verkar för att sprida information om såväl släktforskning som datorteknik för densamma.

Föreningen verkar också för att framställa dataregister till låg kostnad över födda, vigda och döda men också husförhör och domböcker.

Föreningen har medlemmar såväl i Sverige som övriga länder.

Medlemsavgiften är 125 kr per år och inkluderar Tidningen SLÄKTDATA.

Prenumerationsavgiften för Tidningen SLÄKTDATA är 125 kr per år. Medlemsavgiften/prenumerationsavgiften betalas till föreningens plusgiro 410 40 40 – 3

Föreningens adress är:

Föreningen SLÄKTDATA
c/o Lennart Larsson
Mossaletsvägen 61
429 34 Kullavik
kassor(at)slaktdata.org

Föreningens webbplats:

<http://www.slaktdata.org>

Tidningen SLÄKTDATA utkommer med fyra nummer per år. Bidrag i form av artiklar, notiser och tips är välkomna. Redaktionen förbehåller sig rätten att ändra i insänt material. Privata annonser och upplysningar tas in i mån av plats.

För innehållet i artiklarna står varje enskild författare och är inte alltid föreningens Släktdatas åsikter.

Tidningens adress:

tidningen(at)slaktdata.org

Tidningens webbplats:

<http://www.slaktdata.org/index.php/tidningen/>

Nästa manusstopp: 13 februari 2012

ISSN 1102-7894

Ansvarig utgivare:

Lennart Larsson

Tryckeri: Proline Offset Tryckeri AB
Göteborg, www.prolinetryckeri.se

Styrelse för SLÄKTDATA

Ordförande Ingrid Olsson
ordf(at)slaktdata.org
Bofinksgatan 1
412 70 Göteborg
031-40 64 75

Ledamot Kenneth Svensson
Bofinksgatan 1
412 70 Göteborg
031-40 64 75

Kassör Lennart Larsson
* ansvarig för medlems-
registret
* tar emot adressändringar
för tidningen
kassor(at)slaktdata.org
Mossaletsvägen 61
429 34 Kullavik
031-93 33 70

Ledamot Karl-Gustav Rosborg
Källarvinkeln 8
425 30 Hisings Kärra
031-57 31 76

Ledamot Håkan Andersson
hakan(at)slaktdata.org
Kvintettvägen 1
451 70 Uddevalla
0522-704 21

Suppleant Björn Bergdahl
rex(at)slaktdata.org
Hällesås byväg 30
427 51 Billdal
031-91 07 88

Suppleant Hans Erik Englund
hasse.englund (at) comhem.se
Svanbäcksg 39 B, III
414 71 Göteborg
031-14 73 20

Innehåll:

Ordföranden har ordet!	2
Nya medlemmar	2
Vill Du veta var Dina släktingar är begravda?	4
Häxeriet i Dalarna	4
Släktforskningens Dag 2012	5
Forska om hus med historia	6
Nyheter från Riksarkivet SVAR	7
Håkans klipp ur kyrkböckerna	8
Husförhör och läskunnighet	9
Pro Memoria vid Husförhör	10
Spelemannen "Lorn i Rönningen"	11
Förklaring till tecken i husförhörlängd	11
Vi söker Digsom har något att berätta!	11
Släkthjärta i 30-årspresent	12
Torpvandringar på Sotenäs i Bohuslän	13
Min fars hobby	15
Bokanmälan	16
Nya register i Släktdatas databas	17
Fin utmärkelse till Släktdatamedlemmen Elsa Sjö Dahl	17
Fyra år med Google Analytics	19

Vill Du veta var Dina släktingar är begravda?

Det pågår ett antal projekt på kyrkogårdar över hela landet som syftar till att kartlägga gravplatser, gravstenar mm. Syftet är att göra det lättare för alla att hitta sina släktingars gravar.

Sveriges Släktforskarförbund har till exempel gett ut CD-skivan Begravda i Sverige.

Den innehåller namn på ca 5.340.00 personer begravda på 2.250 kyrkogårdar. Kan köpas på www.genealogi.se/shop och kostar 595,-kr.

På följande internetsidor kan man leta gratis:

www.gravar.se

www.finngraven.se

www.svenskagravar.se

www.svenskakyrkan.se/goteborg/kgf

www.hittagraven.stockholm.se

Församlingarnas kyrkogårdsförvaltningar kan även hjälpa till.

Bro kyrkogård i Bohuslän

Kuriosum

När man går omkring på en kyrkogård är det väldigt ovanligt att man finner en gravsten med text som avviker från den sedvanliga. Ett undantag från detta är dock texten på den folkkäre författaren Fritiof Nilsson Piratens grav på Ravlunda kyrkogård. Inskriptionen lyder:

”Här under är askan av en man som hade vanan att skjuta allt till morgondagen.

Dock bättrades han på sitt yttersta och dog verkligen den 31 jan. 1972.”

Lennart Larsson

Häxeriet i Dalarna

Processer om trolldom är kända i Sverige redan på 1400-talet; från Rättvik och Lima 1549, från Orsa 1596 och Lima igen samma år. I ett brev 1531 talar Gustav Vasa om ”den trolldom där brukas uti Västerdalarne”. Från Leksand finns en dödsdom för trolldom 1599 och från Lima en 1605, och allt detta var långt före häxväsendets tid.

Gudi behaglig gärning

Tron på häxor är en mycket spridd internationell företeelse, som ännu har sina anhängare. Ute i Europa pågick häxprocesser från 1230, då den första kända hölls i Trier. Påvarna framhöll dem som en Gudi behaglig gärning. Värst rasade farsoten i Tyskland. I Sverige började den på Åland 1666 och kom till Härje-

dalen 1668, och till det närbelägna Älvdalen samma år. Den spred sig så över hela Österdalarna från Idre i norr till Ål i söder.

Färd till Blåkulla

I Älvdalen började rörelsen med, att en tolvårig flicka från Lillhärdal kom med syner och bekännelser om trolldom. Redan i början förekom tortyr mot de anklagade; nästan enbart kvinnor. Anklagelserna gällde färd till Blåkulla med barn, invigning, dop, dans och umgänge med djävulen.

Hjärntvätt

En veritabel hjärntvätt förekom vid rättegångarna. Små barn fick vittna mot de vuxna kvinnorna; ofta efter löften om gåvor, kläder och dylikt.

Av 46 anklagade kvinnor i Älvdalen frikändes 17, medan 15 fick spöstraff och 7 friade sig genom ståndaktigt nekande. De övriga 7 dömdes till döden och avrättades och brändes.

Kunglig kommission

År 1669 kom turen till Mora. Där dömdes 17 till döden, och av dem avrättades och brändes 15 genast på tre bål, medan två havande först fick föda sina barn för att därefter avrättas även de. Inte mindre än 148 barn fick ris, 6 till 30 slag, efter ålder och storlek, en elak pojke fick löpa gatlopp. Detta utdömdes av en särskild kunglig kommission, som sedan fortsatte till Orsa, där 6 personer dömdes till döden och avrättades.

I Rättvik rannsakades tre kvinnor hårt och länge, men då de inte kunde förmås att bekänna, så fick de behålla livet. I Leksand däremot fick i februari 1671 inte mindre än 8 kvinnor vandra till stupstocken för att sedan brännas på Karingberget. Traditionen säger, att berget fick sitt namn därav, men namnet är nog äldre, ty karing betyder även en enkel smältugn för myrmalm, och sådan järnframställning är känd från trakten. Sista offret var en 70-årig kvinna från Lima 1672. Då hade häxeriet krävt 50 offer i Dalarna.

Farsot

Värst tycks Ångermanland ha drabbats, ty där dömdes och avrättades på två månader 71 kvinnor. Farsoten krävde omkring 300 offer, och av dem brändes endast en kvinna levande på bål, och det var i Stockholm.

Epedemi

Ett antal upplysta män började dock inse farsotens karaktär och lyckades så småningom stävja den. Dit hörde riksdrotsen Per Brahe, landshövding Gustaf Duwall i Falun och

hans kollega Ernst Johan Creutz i Västerås, samt biskop Johannes Rudbeckius. Urban Hjärnes insatser mot häxeriet kom sedan epidemin hejdats i Dalarna. En särskild kyrkobön trycktes denna tid mot "det tyranni, som Satan utövat, särskilt i Österdalarne och Bohuslän".

Ny häxprocess i Ål

En ny häxprocess förekom i Ål 1747, där en del kvinnor genom hård tortyr tvingades bekänna. Grevinnan Ch. De la Gardie åstadkom revision av domen och kvinnorna fick ersättning, trots att själve ärkebiskop Troilius hårt arbetade

för att få domen stadfäst. I Gagnef förekom ännu 1858 anklagelser om häxeri, men en kommission från domkapitlet kunde tala de besmittade kvinnorna tillrätta. De var från Mockfjärd.

Inrättande av skolor

En märklig följd av trolldomsväsendet blev inrättandet av skolor i Dalarna för att med större upplysning bota det onda. Kommerskollegium anmodade landshövding Duwall att beräkna antalet skolor för den sakens skull. Han kom till tjugo stycken, men att man för tillfället kunde nöja sig med tio. Mellan 1662 och 1687 inrättades så skolor i bl.a. Mora, Gagnef, Ål, Leksand, Malung och Nås. Endast skolan i Mora var inrättad före häxeriets tid.

Litteratur: Öfre Dalarne förr och nu, red. Schenström, 1902.

Ankarloo, Trolldomsväsendet i Sverige, 1971.

Dalarna, red. R. Holmström, A. Svensson, 1971.

Ovanstående artikel är tagen från Dalarnas historia, Ture Heed 1978

OBS!

OBS!

Släktforskningens Dag 2012

Släktforskningens Dag, som är ett initiativ från Sveriges Släktforskarförbund, kommer att arrangeras av olika Släktforskarföreningar och Landsarkiv över hela landet under mars månad 2012. Tag kontakt med Din Släktforskarförening eller närmsta Landsarkiv för att höra efter vad som kommer att erbjudas. Det brukar vara en rad olika aktiviteter såsom utställningar, föredrag mm som kan vara av intresse för släktforskare.

I Göteborg till exempel, så kommer det att arrangeras Släktforskningens Dagar på Göteborgs Stadsmuseum lördag/söndag den 17 - 18 mars 2012. Mer uppgifter om detta arrangemang kommer i nästa nummer av denna tidning nr 1/2012.

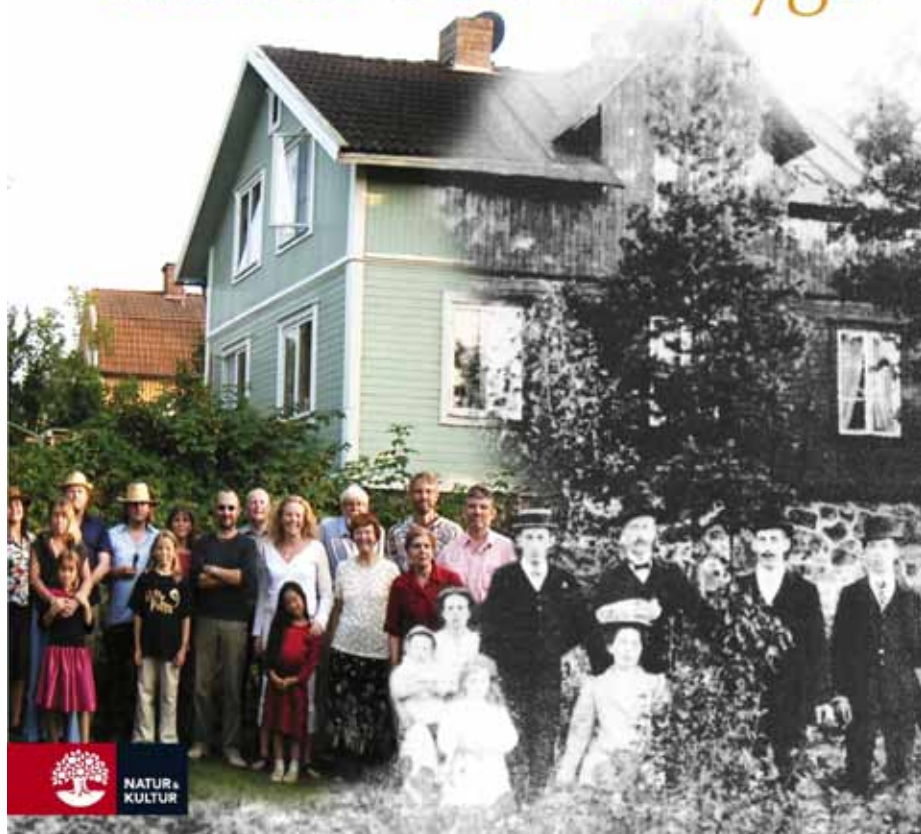
(OBS! Göteborgs Stadsbibliotek kommer att hålla stängt för ombyggnad från våren 2012 och ungefär ett år framåt. Under denna tid kommer man inte att kunna släktforska därifrån, utan hänvisas till andra bibliotek i staden eller till Landsarkivet.)

Lennart Larsson

Forska om hus med historia

Per Clemensson | Kjell Andersson

Börja forska kring ditt hus och din bygd

Riksföreningen Sverigekontakt kan glädja sig åt ett mångårigt samarbete med f. 1:e arkivarie Per Clemensson. Han är en drivande kraft i Göteborgs lokalförening, han har lett arbetet med att registrera och digitalisera Riksföreningens stora fotosamling och han är oundgänglig för vårt forskningsprojekt Göteborgs-Emigranten. Därtill är han en framstående släktforskare och har tidigare, tillsammans med Kjell Andersson, författat *Börja släktforska, Släktforska steg för steg, Släktforska vidare, Finn din egen släktsaga* och *Your Swedish Roots*.

Dessa böcker har tillsammans sålt i 180 000 exemplar, en siffra som

imponerar stort.

Nu är det dags för ett nytt grepp. Parhästarna Clemensson – Andersson har just utkommit med boken **Börja forska kring ditt hus och din bygd** på förlaget Natur och Kultur. Här blir det gården-fastigheten-huset-byn som är utgångspunkten i den historiska undersökningen. Med stor pedagogisk skicklighet lotsas läsaren till de många arkiv och databaser, som kan ge oss svar på våra frågor.

Goda råd

Vill man forska om sitt hus och sin bygd är man naturligtvis ivrig att kasta sig över de arkiv och

myndigheter, som kan hysa intressanta pusselbitar. Författarna råder oss dock att börja med sådant som redan finns dokumenterat och våra allmänna bibliotek är därför en bra utgångspunkt. Där kan man finna relevanta uppgifter inte bara i böcker, utan många gånger finns också olika databaser att tillgå. Denna bok innehåller i sitt avslutande kapitel en värdefull förteckning över det digitaliserade material som kan vara användbart: adresser till databaser, hemsidor samt på marknaden förekommande CD och DVD.

Läsaren får också tips om det kartmaterial som är oundgängligt i en forskning som denna. En del finns digitaliserat och kan hittas på nätet och annat finns tryckt på papper. En viktig milstolpe i den kartans historia kunde noteras 1857, då generalstabskartorna över vårt land inte längre betraktades som hemliga utan gjordes offentliga.

Offentlighetsprincipen

En viktig förutsättning för all forskning i Sverige är att offentlighetsprincipen genomsyrar alla statliga och lokala myndigheter. Vi har tillgång till så gott som allt material som finns lagrat i de olika arkiven. Författarna till denna utmärkta handledning tar fram det ena exemplet efter det andra på olika typer av information som kan sökas:

- Husförhörlängder kan berätta om vilka som bott i huset
- Byggnadsritningar kan spåras
- Inspektioner kan ha företagits av olika myndigheter och synhandlingar har bevarats
- Brandförsäkringshandlingar berättar om husen

- Bouppteckningar redovisar vad som kunde finnas inne i husen, osv, osv.

Alla framtagna exempel i denna bok är illustrerade med avbildningar av de aktuella dokumenten, vilket gör läsaren förtrogen med de olika typerna redan innan det egna sökandet tar sin början.

När våra städer utsattes för det stora rivningsraseriet på 1960- och 1970-talet utförde Nordiska Museet en inventering av ett antal svenska orter. Bebyggelsen uppmättes och dokumenterades, bostäder fotograferades och invånarna intervjuades. Om Du har tur kan Ditt hus ha kommit med i det svepet.

Förutom stora insatser av Nordiska Museet hänvisar bokens författare

till Länsmuseerna, som kan bjuda på oväntade godbitar. Och naturligtvis bör man samarbeta med någon av de 2 000 hembygdsföreningar som finns i Sverige. De har varit ivriga att dokumentera sin bygds historia ner till minsta enskildhet och de är pålitliga kulturbärare.

Detta är en vacker bok med illustrationer i färg. Den är lättläst och överskådlig och ett utmärkt verktyg för varje nyfiken släktforskare.

Bohuslän i augusti 2011
Lennart Limberg

Boken kan köpas i bokhandeln eller beställas från Sveriges Släktforskarförbund

www.genealogi.se/shop/
Pris 250.- SEK plus porto.

Börja forska kring ditt hus och din bygd

Författare:
Per Clemensson &
Kjell Andersson

Förlag: Natur och Kultur
Bindning: Inbunden
Antal sidor: 144

ISBN: 978-91-27-1248-1

Riksarkivet

SVAR - Svensk arkivinformation

Nyheter från Riksarkivet SVAR

SVAR har nu släppt ca 10.000 volymer motsvarande ca 3 miljoner bilder ur kyrkoarkiven (födelse-, dop- och församlingsböcker) som tidigare inte publicerats, trots att dessa inte omfattats av sekretess. Man tillämpade tidigare en 85-årsgräns för publicering av dessa typer av handlingar på nätet.

Inom kort släpper man troligen ytterligare ca 2.000 volymer ur kyrkoarkiven efter avstämningar med berörda arkivinstitutioner.

Även drygt 300.000 bilder, vilket motsvarar ca 1/3-del av SCB's Jordbruksstatistik åren 1913-1920, finns nu tillgängliga på nätet.

Till detta pågår interna diskussioner om vad vi kan publicera av ca 30.000 volymer skannade fastighetshandlingar motsvarande ca 17 miljoner bilder.

www.riksarkivet.se/svar

Håkans klipp ur kyrkböckerna

Funbo

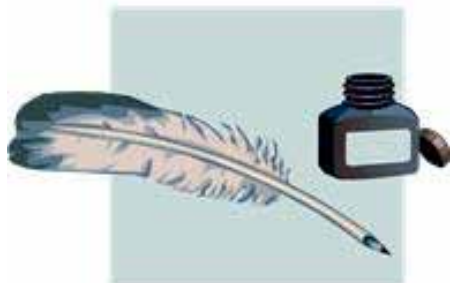
Friherre Olof Rudolf Cederströms son, Adolph Henrik, född 10/2 1837 har följande anteckning i husförhørsboken:

”Studerar i Ups catedrals skola. Mycket god och grundlig invigt i christendomshuvudstycken, samt utmärkt stadga i uppförande, så att han med särdeles tillfredsställelse kunde admitteras till den heliga nattvarden i Uppsala domkyrka 1 sönd eft Trinitatis d 29 maj 1853; föregående dag, d 28, confirmerad”

Uppsala d 1/6 1853 C O Roos

Lärare vid christendom vid Upsala lath skola

Funbo AI:13 s.105

Mollösund

Fiskaren Olof Simonsson, född 4/2 1825, avled i Mollösund den 1/12 1911. Det står då antecknat att han var ”Det förste som begrovs på nya kyrkogården å Tången”

Mollösund F:1 s.32

Husby-Sjuhundra

Skattebonden Erik Matsson i Sättra avled genom olyckshändelse 18/2 1805 i Husby-Sjuhundra församling. Det står antecknad i död- och begravningsboken: ”Ovanskrivne skatt bonde Erik Mattsson, blev den

15 februari om aftonen av bonden Erik Ersson i Sättra slagen med en stör i huvudet, varav han blev död den 18 om morgonen och är Erik Ersson av Lyhundra ultima tingsrätt därför att livet mista vilken dom av höglovliga kungliga Svea hovrätt blev stadsfästad.

Men på underdånigaste böneskrift om nåd hos Hans Kungliga Majestät, så väl av Erik Ersson som hans hustru och för deras fyra små barns skull fick Erik Ersson behålla livet och umgälla sitt brott med 28 dagars vatten och bröd samt uppenbar kyrkoplikt en söndag vilken kyrkoplikt han undergivet den 30/6 uti Husby kyrka och blev sedan lösgiven.

Husby-Sjuhundra CI:3 s.335

Husby-Sjuhärad

Den 21/4 1823 bekände i vittnens närvaro pigan Brita Katharina Eriksdotter hos rusthållaren Jan Jansson i Husby att hon den 10 i samma månad framfött ett dödfött flickebarn och detsamma lagt å lön i Bogårdsmuren är och det döda barnet befanns.

Det besiktigades den 28:e av herr provincial medicus Sommelius vilken intygade att det var fullgånget; fött med liv och sedan kvävt av människohand.

Samma dag jordfästes barnet såsom dödfött och modern fördes fängslig till länshäktet i Stockholm under avvaktande av rannsaking och dom.

Dömdes den 10 maj av häradsrätten till 24 par ris och 2 års tukthus.

Husby-Sjuhärad LIII:3 bild 23 (Arkiv Digital)

Funbo

Till kronofogden Per Jakob Åström

Med anledning av Kunglinga Kungörelsen den 4 maj 1855 får jag härmed tillkännagiva att Rasbo häradsrätt genom utslag den 5 maj 1895 dömt torparen Emanuel Jansson i Tångsta (?) i Funbo socken, samt statdrängen Carl August Jansson vid Lövsta, samma socken, att för första resan med inbrott förrovd stöld hållas till straffarbete, Carl August Jansson i fyra månader och Emanuel Jansson i tre månader, samt att var för sig, vara förlustiga medborgerligt förtroende, intill dess två år förflutit från det de efter utståndet straff blivit frigivna.

Uppsala den 10 juli 1895
N Arwidsson

Ovanstående skrivning funnen på de inledande sidorna i husförhørsboken i Funbo socken med beteckning AI:20

Husförhör och läskunnighet

Husförhören hade ursprungligen till ändamål att kontrollera församlingsbornas förmåga att läsa och förstå de heliga skrifterna.

I 1686 års kyrkolag preciseras kunskapskravet: "Och skall ingen trolovas, som icke kan Lutheri Catechismus och hafver begått Herrens nattvard".

Resultatet av prästens examination infördes i de s.k. husförhörslängderna. Även bruket av de s.k. salighetsmedlen (nattvarden) infördes här. De tidigaste husförhörslängderna är högst individuellt förda men blev senare mer utförliga. Efterhand tillkom också fler uppgifter, närmast av folkbokföringskaraktär. Formulär för längderna uppgjordes på 1780-talet.

I husförhörslängden infördes alla by- eller rotevis. Varje gårds befolkning på en sida, med husbonden och hans familj överst och tjänstefolket nederst på sidan.

Förutom data om födelser, vigsel och dödsfall finns också uppgifter om församlingens läskunnighet, seder osv. Omfattningen av prästens kontroll var densamma över hela landet, men betygsättningen växlade mellan stift.

Läskunnighet

Det finns två intressanta användningsområden för husförhörslängderna. Det vanligaste är att använda dem, tillsammans med t.ex. födelse-, vigsel- och dödböcker för släktforskning.

Det andra är att se hur det var beställt med läskunnigheten förr. En vanlig föreställning är att 1842 års folkskolestadga hade stor betydelse för det gemena folkets förmåga att

läsa i bok. Det intressanta är emellertid att så inte är fallet.

Alla kunde läsa när folkskolan infördes!

Detta är unikt för Sverige – och för Finland som följde samma lagar. Det finns många exempel på utländska besökare som förvånade konstaterar att allmogen kan läsa i bok.

Undersökningar visar att på 1700-talet kunde uppemot 90 % av befolkningen läsa. Det bör tilläggas att man läste "känd text", mest Lilla Katekesen. Men skriva kunde de inte, för det låg inte i kyrkans intresse. Denna färdighet kan vi tacka folkskolan för. Självklart kunde dock många, även bland allmogen, skriva före skolmästarnas tid.

Anledningen till denna läskunnighet är reformationen och protestantismens införande i landet. Enligt Luther skulle ju folket ta en mera aktiv del i gudstjänstlivet.

Det finns flera olika årtal som har haft betydelse för utvecklingen, men viktigast är kanske 1686, då en kyrkolag påbjöd att folket skulle läras läsa. För detta ändamål instiftades komministerämbetet i församlingen, och denne man skulle lära och kontrollera folket. Efterhand blev det husbondens, och inte skolans, ansvar att föra läskunnandet vidare.

1695 års psalmbok

Den viktigaste boken i det gamla bondehemmet var psalmboken. Som ett bevis för dess "popularitet" kan nämnas att 1695 års psalmbok trycktes i 250 upplagor — i hela 1,5 milj. ex. — fram till nästa utgåva 1819. Den innehöll mer än en nutida psalmbok, t.ex. Lilla Katekesen, Hustavlan och en del mera världsliga upplysningar. Bibeln fanns normalt inte i hemmen, den hörde kyrkan till.

Källa: www.culturum.se
Lennart Wasling

Knut Ander: Husförhör
Från Wikirötter Sveriges Släktforskarförbund

Pro Memoria vid Husförhör

1. Prosten bor vara der på utsatt tid kl 9 och aldrig hålla det längre än till kl 2.

2. Det börjar med Morgon Bönen, Fader Vår och välsignelsen.

3. Skulle så hända, at folket ej är församladt kl 9, så uppskjutes med Bönen och begynnes med antekning av det folk, som tilstädes är. Imed tid samlas de; när antekningen är slutad, så upräknas ur förhörs Längden hvarje Person i Roten, och, när detta skedt, då tillspörjes menigheten, om de veta någon uppehålla Sig i Roten, som ej anteknad blifvit.

4. Alla Barn och Ungdom förhöres i och utom bok- Härmed drages ej längre ut på tiden, än, at man har mindst en hel, hädst två Timmar öfrige till Cathechesens förklarande.

5. Anmärkes på et särskildt papper efter skedd Innan- Utanläsning, hvilka de 2ne Barnen äro i roten, som funnits läsa bäst. Desse tillsägas, at vid skeende pålysning af Prädikstolen komma till Prestgården at draga Lott om en eller tvänne Biblar, som skola tildelas de snällaste.

6. Anteknas in margina, om någon befinner sig särdeles okunnig och oberedd i Läsning eller Begrepp.

7. Utom hvad i allmänhet, angående nödvendigheten och nyttan af en Sann Christendoms utöfning vid et Hushör bör inskräpas, påminnas särskilt,

a) Om Menederiets skadeliga Påföljder

b) Om angelägenheten at ej låta Barnen uppväxa agelösa och i Lättja; icke af dem tola djerfhet,

olydnad och envishet, samt att hindra dem ifrån alla oseder, ifrån ont snack och illaka Sällskap och ej eller tillåta Dem bruket at starka Drycker.

c) Om uppbyggelsen at lära sig vackra Psalmer i Psalmboken ur minnet, ty då Cathechesen är en Lärobok, ämnad till Undervisning för förståndet i Cristendomens Kunskap, så är deremot Psalmboken en andaktsbok, egentligen tjänande till uppbuddelse, tröst och upmuntran för hjertat i frestelsens och lidandets stunder.

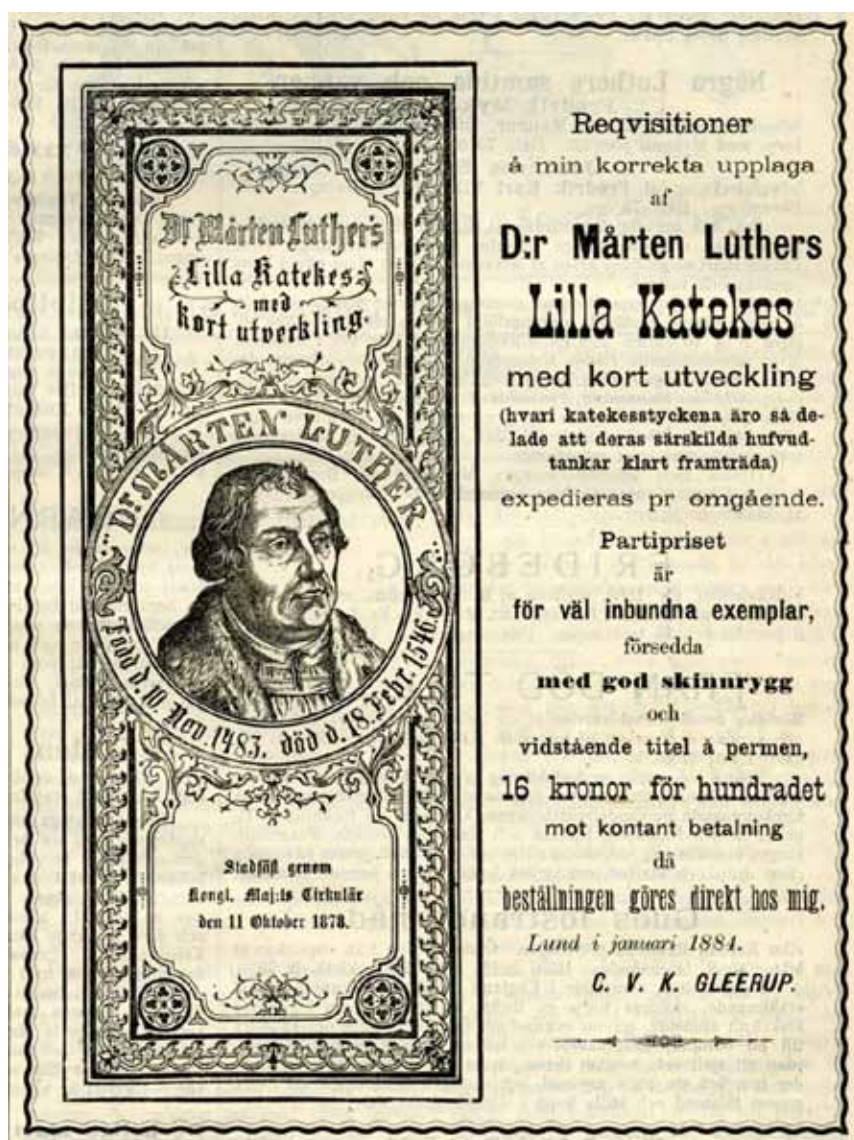
d) Om Hustaflans innehåll, der Plikterna för hvar i Des särskilda Medborgerliga tilstånd inskräpas och hvilka i 4 Budet i nya Cathechesen framställas.

8. Påminnes om de Sjukas Vård, at de påminnas om et tidigt påkallande af Presten til at af Honom få höra uppbyggande samtal, och, om de så åstunda, äfven den heliga nattvarden.

9. Efterfrågas, om några lösa personer finnas i Roten, samt om Prestbetydets tidiga aflemnande.

10. Antecknas på Hvem Touren til att elda och städa nästkommande År står.

Källa: Släkthistoriskt Forum 2/2008.

Förklaring till tecken i husförhörslängd

I Sidensjö's husförhörslängd AI:7b 1841-1848 bild 6 hos Arkiv Digital, finns denna förklaring till de mystiska tecken som brukar finnas i husförhörslängderna och som prästerna använder för att beskriva hur allmogen läser och förstår Katekesen.

Lennart Larsson

Spelemannen "Lorn i Rönningen"

Lorentz Simonsson var en av de gamla allmogespelmännen i Bro socken i Bohuslän. Han kallades för "Spälle-Lorn" eller "Lorn i Rönningen".

Han var född på Rönningen i Bro socken någon gång i mitten av 1800-talet, men fick lämna gården på grund av sin spelmansglädje och sin älskade fiol. Han var till yrket skomakare och träskomakare, men när "blodet kom i svallning" kunde

han gå i månader och spela på allsköns tillställningar med påföljd att gården förföll och tillflykten blev ett nästan fallfärdigt torp.

Han var en mycket skicklig allmogespelman, flitigt anlitad vid alla bröllop och fester av skilda slag i bygderna. Då Lorn spelade var han iklädd träskor, ty med dessa kunde han lätt stampa takten. Tyvärr är det endast ett fåtal av hans låtar som blivit bevarade och upptecknade.

Källor: Sven Rydstrands bok: Stångenäs

Muntlig tradition: Arne Trygg

Solveig Blomstrand

Vi söker Dig.....som har något att berätta!

Du kanske har träffat på något under Din släktforskning som kan vara av intresse för våra läsare.

Vi tar emot bidrag i form av artiklar, notiser och tips. Hör gärna av Dig till mig eller någon annan på sidan 2-3.

Hälsningar
Lennart Larsson
kassor@slaktdata.org

Släkthjärta i 30-årspresent

Ur Strömstads tidning 13 oktober 2011

Gert Olausson har funnit att släktträdet för hans son Martin är mer av ett hjärta än ett träd. Upptäckten upplevde han som en perfekt födelsepresent till den då blivande trettioåringen.

Ett släktträd har de flesta hört talas om. Ett släkthjärta är mer unikt. Gert Olausson har släktforskat i 40 år och funnit att sonens släkt går att forma som ett hjärta. Det på grund av att Gert och hans fru Ann-Margret är släkt på sju och nio generationers avstånd.

Gert Olausson har ett brinnande intresse för att finna sin och omgivningens rötter. Han är sommarboende i Grebbestad och medlem i Kulturföreningen gamla Grebbestad, vilket skapar ytterligare möjligheter att gräva i det förflutna. – Tack vare att jag är pensionär kan jag forska på heltid, skrattar han.

För tio år sedan formades tanken att söka rötterna till den då tjugoföråriga sonen, Martin. De första stegen var så klart enkla att finna. Mamma Ann-Margret Olausson och han själv, pappa Gert. Trädet växte fram men för varje generation som avklarades kom han närmare ett sammanträffande av särskild karaktär.

– Det visar sig att Adam Johan Wunsch (1699–1760), är anfader till både Ann-Margret och mig. Nio generationer bort är vi alltså släkt, skrattar Gert.

Men inte nog med det. Under sina efterforskningar upptäckte han också att det gick att finna samband redan sju generationer tillbaka. Då med Halvard Andersson som anfader (1745–1817).

Inte blev sambandet något vanligt släktträd inte. Åren gick och sonen Martins 30-års dag närmade sig. Herr och fru Olausson kontaktade konstnärinnan och vännen Agneta Almeida.

– Jag såg direkt att man kunde göra ett vackert hjärta av det. Jag fick fria händer att skapa ett släkthjärta till Martin i present. Något liknande har jag aldrig varit med om, säger Agneta.

Nederdelen av hjärtat utgörs av Adam Johan Wunsch för att därefter

stiga upp mot (häng med nu); dotterdotters dottersons dotterdotters dotterdotters son, Martin Olausson. På Gerts sida av hjärtat syns ytterligare en finess. Med en inbuktning skildras att Gerts mormor och morfar var kusiner.

– Det är otroligt vilka samband man kan finna. Att kunna ge bort något sådant till Martin känns väldigt bra, säger Gert och blickar drömmande mot tavlan.

– Känslan var överraskande. Jag kände ju till förhållandena men hade inte väntat mig en sådan vacker tavla. Det ska bli kul att ha något från pappa, mamma och Agneta hemma på väggen, säger trettioåringen Martin Olausson.

Gert vill undersöka det hela ännu mer så ännu är efterforskningen inte klar.

– Det lutar åt att vi tre ska göra DNA-test. Det skulle vara en mäktig bekräftelse om det visar samma samband säger han.

Marie Carlsson

Torpvandringar på Sotenäs i Bohuslän

Studieförbundet Vuxenskolan och hembygdsföreningarna i landet satte 1984 i gång en kampanj för inventering av torp- och backstugor.

Detta tog Vuxenskolan på Sotenäset, där Ingemar Månsson i Stensjö, Tossene, även kallad potatiskungen, fasta på. Han var dels ordförande i Vuxenskolans lokalavdelning och dels i kulturnämnden i Sotenäs kommun.

Indelningen

Först något om indelningen och ändringar på Sotenäset i Bohuslän. Tossene, Askums och Berfendals socknar bildade **Tossene pastorat**. 1772-02-20 utbröts Kungshamn ur Askum till kapellförsamling, fick egen präst och pastorsexpedition. 1909 utbröts Hunnebostrand ur Tossene kapellförsamling och Malmön ur Askum till egen församling. 1917 blev Kungshamn, Askum och Malmön eget pastorat. 1924 blev Smögen egen församling, utbruten ur Kungshamn. 1962 flyttades Bärfendal till Svarteborgs pastorat. Kyrkoherden i Tossene hade bokföringen även för Askum fram till 1917 när Askum fick egen präst.

”**Landsförsamlingarna**” är alltså Tossene, Askum och Berfendal.

Första torpvandringen 1984

1984 började Månsson tillsammans med kommunalkassören i Tossene, Göran Larsson – båda infödda tossenebor med god lokalkännedom – att söka få fram torp och backstugor i Tossene socken. Man räknade med tillsammans c:a 200 torp. 1984-07-17 ordnades första torpvandringen på Stensjö och närliggande gårdar, ett 25-tal kom. Grupper bildades i de olika socken-

delarna för att leta upp backstugor och torp, var de legat och vilka som bott där. Bland nya medarbetare i grupperna kan nämnas Jens Olsson, Asta Sörensson, Gerd Linderoth, Astrid Vilhelmsson, Erland Öster och framför allt Sivert Pihl i Kungshamn och Bo Andersson i Bovallstrand (som ligger i Tossene socken).

sonhistoriska förening. Den fick den omfattande forskning som Sivert och Bo bedrivit i flera år, och har fortsatt med egen forskning. Det mesta är digitaliserat.

Insamling av uppgifter

Under 1990-talet har forskningsarbetet mer och mer utvidgats. Torp-

Torpet Hympen vid Vålseröds vatten

Foto från Sotenäs Personhistoriskas bildgalleri www.sotenaskultur.se

Prästgårdsbrand 1898

Den stora svårigheten var att det mesta i kyrkoarkivet för Tossene och Askum förstörts vid prästgårdsbranden 1898. Berfendal hade större delen av arkivet hos komministern där, och i Kungshamn skötte kapellpredikanten bokföringen – därför klarade sig dessa församlingar. Under arbetets gång väckte dåvarande kyrkoherden i Tossene, Carl-Olof Hasselberg ett förslag om att bilda en förening med uppgift att ur andra källor söka få fram den förlorade kyrkobokföringen (detta hade lyckats t.ex. i Resele).

Att finna allt är givetvis omöjligt men utdrag av olika slag och gamla mantalslängder ger en del. Vid möte 1990-02-15 bildades Sotenäs Per-

grupperna fick särskild blankett att samla in uppgifterna på. 1998 hade grupperna nått så långt att mål och material för flera torpvandringar blivit klara. 1999-05-15 togs vandringarna upp igen, mot nya mål. Deltagarna fick karta, och den som ledde berättade om de torp (-ställen), som besöktes.

Det blev sex vandringar om året och det gick att ordna nya mål t.o.m. 2011. Först fick man leta upp torp, sedan ta fram personuppgifter, därefter få fram lämpliga vägar och stigar samt röja undan allt sly. Några gånger hade ortpressen med några rapporter.

Sotenäs Personhistoriska

2001 väckte Månsson förslag om

att Sotenäs Personhistoriska skulle stå som huvudman, och föreningen beslöt vid årsmötet 2002 att ta ansvaret. Jens Olsson, som lett vandringarna från 1999, blev huvudman/torpgeneral. Gruppen har fört minnesanteckningar och protokoll 2001-2007. Torpgruppen sammanställer för varje år en lista på vandringarna, en avgift av 20 kr tas ut till omkostnader och skyltar sätts upp vid torpställena. Tyvärr får dock dessa minnesmärken inte stå ifred. Listan på vandringarna skickar föreningen ut till sina medlemmar med årsmöteskallelsen.

Givetvis styrs vandringarna av vädret. Någon enstaka gång har regnet hindrat.

Många deltagare kompletterar vandringarna med egna minnen.

Insamling av handlingar

Efter några år väcktes en fråga i föreningen om att samla alla handlingar. De allra första åren tänkte ingen på detta och en del är borta. Det ligger stort arbete bakom att ta fram uppgifter om backstugesitarna och torpställena. För några få finns namnen på torpen men inte någon dokumentation om boende. Nu är de allra flesta anteckningarna som Jens och de andra medarbetarna har gjort insamlade i början av 2011 och är inklistrade i, f.n., tre A3-pärmar.

I Bärfendal har den lokala hembygdsföreningen lämnat ut sin

torp-lista (inga vandringar där). Den gamla roteindelningen finns kvar bara för Bärfendal.

Namn på gårdar och torp

Alla förekommande namn på gårdar och torp är samlade i alfabetisk ordning. Av praktiska skäl är även gårdsnamnen med. En del torp har olika namn och namnformer. Samtliga är, i förekommande fall med hänvisning, medtagna.

Registret är upplagt så, att det visar gård, torpnamn, i vilken vandring man finner detaljer, samt ev. dubbelnamn. I samband med folkbokföringsarbetet 1946 har småändringar av gårdsnamn skett – båda namnformerna finns. Samhällena berörs inte alls (med undantag av Malmön, som har tre torp). Namnlistorna är uppdelade på de tre socknarna. Allt som allt finns 998 namn.

Avdelningar

I pärmarna är de olika handlingarna samlade i avdelningar och varje pärm har register. Den studiecirkel som kh hade på Överby med omnejd 1998, finns i sin helhet i en av avdelningarna

Nils Marelius

2010 kom torpgruppen fram till att efter nästa år är befintliga och kända torp genomgångna, och därför avslutas pärmarna med 2011. Kommande års vandringar gäller återbesök och nytillkomna uppgifter.

De tre färdiga pärmarna överlämnades till föreningens arkiv vid höstmötet 2011-10-18.

Om man vid besök i arkivet vill veta något om visst torp, kan man genom registret se om torpet fanns med vid någon vandring, och i vilken vandring man kan finna mer. I en del fall har torpet bara nämnts.

Man ser då och då i ortspressen om torpvandringar. Man kan fråga sig vad uppropet 1984 ledde till? Det vore roligt för Släktdatas medlemmar och läsare att få veta mer. Hur lyckas forskningen? Har klockan slagit 12, eller finns mer?

Något för dem som arbetar med hembygdsböcker inte att förglömma.

Vattenringarna bara ökar.

2011-11-07 Nils Marelius

Sotenäs Personhistoriska förening har sitt arkiv i Bovallstrands församlingshem. Där finns det framforscade materialet på papper i avskrift eller bearbetad form. Materialet finns också på CD-skiva som är inlagd på föreningens dator. Arkivet är öppet 1:a och 3:e helgfria tisdagen i varje månad kl. 16.00-19.00.

I Släktdatas databas finns de digitaliserade uppgifterna sökbara www.slaktdata.org

Min fars hobby

Min far, Gunnar Alander, växte upp på Bangatan i Majorna i Göteborg. Han föddes år 1900. Han var enda barnet och fick sin första kamera när han fyllde tolv år. Det var en sådan, där man fotograferade med glasplåtar. Han inte bara fotograferade, han arbetade med hela processen från klicket till den färdiga bilden.

Han berättade, hur han gjorde kort på den tiden han var pojke. Han hade en ram, där glasplåten + ett fotopapper fixerades. Det var ett arbete som måste göras i mörker. Sedan höll han ramen gömd under kavajen eller tröjan och därefter hölls den fram i fönstret en solig dag och han räknade tiden/sekunderna högt för exponeringen. Tyvärr finns inga kort kvar sedan den tiden.

I Kålleröd, dit han flyttade hösten 1935, hade han ett eget mörkrum i en garderob eller klädkammare, där jag tillbringade många timmar med honom. Där framkallades svartvita filmer och där gjordes massor, massor av kort. När de sköljts "manglades" de upp på högglanspolerade plåtar för att torka. Avlagda plåtar fick sedan min syster och jag att åka kana på i backarna vid skolan i Lived. Det gick undan!

Gunnar var med i Fotografiska föreningen, dit jag ibland fick följa med och höra föredrag av dåtidens stora namn, ex. K.W. Gullers och Kary Lash. Han deltog i tävlingar och fick en del priser, bl.a. ett där han står bakom skolfotografen, som är gömd under det stora svarta fotografiskynket och tar ett kort på en skolklass.

Det var en vanlig syn, att se min far promenera omkring med en eller ett par kameror dinglande på magen i sina slitna läderfodral. De

kameror jag minns från min barn- och ungdom var två. Den ena, och som också användes mest, var en Rolleflex spegelreflexkamera. En filmrulle räckte till 12 kort. Den andra kameran var en Zeiss Ikon. Det var en småbildskamera och en filmrulle räckte till fantastiska 52 kort. Inbyggd exponeringsmätare fanns inte på den tiden, utan var en liten lös dosa.

1960 fick jag Zeissen av min far och den använde jag under många år. När jag fick den, var det en skruv i frammatningsmekanismen, som inte fungerade som den skulle. Jag lämnade in den i en fotoaffär och trodde problemet var lätt åtgärdat. Döm om min chock, när jag skulle hämta ut kameran och fick betala 500:- för skruven. Det motsvarar 5449.68 kronor i 2010 års penningvärde och var mycket pengar då jag fått min första lön, som var ungefär 1000:-.

Kameran hade fått skickas till Tyskland och en ny skruv hade fått specialbeställas! Denna Zeiss köpte min far 1932. I alla fall har jag hans svartvita negativ kvar från den tiden. Där är massor av porträtt på skolbarn och andra invånare, miljöer och faktiskt dokumentation av en del viktiga händelser.

När jag var barn, var en kamera inte var mans egendom. När vi hade gäster hemma, hörde det ofta till, att min far dels tog kort/porträtt på gästerna, dels visade diabilder och berättade om något. Då han tog porträtt och andra inomhusbilder hade han två starka fotolampor som extra belysning (blix kom senare). De kallades strålkastare, men när inte upp till beteckningen idag även om ljuset är starkt. Jag har den ena kvar. Han höll också föredrag med

diabilder vid församlingsaftnar.

Min far filmade också, men det var inte så mycket. Jag vet, att projektorn och systemet var av märket Peugeot, samma som bilmärket. Systemet var, om jag minns rätt, mycket speciellt med frammatningen mitt i filmen. Den enda filmsnutt jag minns är hur jag åkte trehjuling nerför en backe. Det betyder tidsmässigt tidigt fyrtital. Jag tyckte det var jätteroligt när min far backade filmen, att se hur jag åkte baklänges uppför.

När min far Gunnar dog 1979 lämnade min mor stora delar av hans efterlämnade

kort och bilder till Hembygdsgillet i Kålleröd, som förr var egen socken/kommun men numera är en del av Mölndal. Nu bar det sig så, att jag för en dryg månad sedan fick ett brev från detta hembygdsgille. Det innehöll en inbjudan till en foto-utställning, där en del skulle bestå av bilder min far tagit. Det kändes mäktigt!

Jag besökte utställningen en gråmulen novembersöndag. Ett 60-tal av min fars bilder, från 1935 till tidigt 60-tal, var med. Många av dem var i färg och trots att gammal färgfilm ofta ändrar sig var färgerna förvånansvärt välbevarade.

Det var dessutom extra glädjande, att där var mycket folk och tittade. Överallt hördes kommentarer om motiven. Jag förstod, att en del av besökarna rest långt för att besöka utställningen och som gräddde på moset gav sig två gamla klass-och

lekkamrater, som jag inte träffat på över femtio år, till känna.

Av ordföranden i Hembygdsgillet fick jag veta, att alla dessa skannade bilder kommer att läggas ut på nätet och på så sätt bli bevarade till glädje för många fler än vad min far i sin vildaste fantasi kunnat drömma om.

Gerd Rölander

Kommentarer:

Gerd Rölander, som likt sin far också var lärare, har i tidigare nummer fått publicerat flera artiklar både i vår tidning och i Släkthistoriskt Forum.

Gerd hjälper också Slaktdata med ”registrering”. Dvs skriver av kyrkböcker så att uppgifterna blir tillgängliga för alla i www.slaktdata.org

Gerd Rölander

Bilderna som hennes far har tagit kommer efterhand att läggas ut på Kållereds Hembygdsgille. <http://www.hembygd.se/index.asp?Lev=20172>

Bokanmälan

C. J. Josephsson Glashandel i generationer

En bok om hur en pojke, Carl Johan, som föddes den 18 juli 1824 i Hälleberga socken i Småland, lyckas att ta sig ur fattigdom och svårigheter och genom hårt arbete bli en framgångsrik köpman i Göteborg.

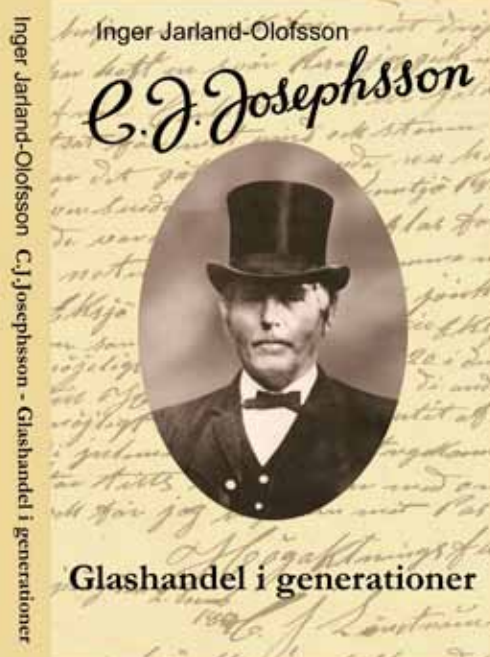
För att få ett underhåll för sin oäkta son tvingas modern att stämma sonens far inför tinget inte mindre än fyra gånger och därigenom tvinga fadern Joseph att erkänna faderskapet.

Underhållet betalas ut som en engångssumma. Sonen får inte tillgång till sina pengar förrän efter sin mors död, när han fyllt 23 år. Med dessa pengar på fickan kan han nu köpa upp glas från Kosta Glasbruk och börja fara till marknader i byg-

Författaren:
Inger Jarland - Olofsson
Bilden är tagen vid
Hälleberga Hembygdsmuseum

När författaren sökte efter sin farfars bakgrund, öppnades en för henne ny och spännande värld. Hon fann ett barn i Småland med en annan mor, som blev gift och tvingas att gå till tinget för att få ett underhåll för sin son. En son, som börjar sälja glas på marknader och blir så framgångsrik att han grundar en bostadsvärd i Göteborg. När hon sedan finner att hennes farfars far var riksdagsman och var med om att sälja Jean Baptiste Bernadotte till tronföljare blir historien vingslag på vingslag. Hon följer familjen och bostadsvärdens framåt i tiden.
En syster till författarens farfar kommer att bli disponentfru vid ett stort glashandelsbruk i Västergötland. Om henne och livet vid glashandelsbruket handlar en del av boken.

den och sälja glas, som glasknalle. Ett trettiotal brev till Kosta glasbruk vittnar om svårigheter och vedermodor med detta kringflackande liv på vägarna. Inte minst transporterna runt kusten med båt till Göteborg var ofta strapatsrika med svåra väderförhållande.

Efter flera år av försäljning från en

vagn på Kungstorget i Göteborg, öppnar han år 1866 en liten butik vid Kungstorget 3.

I boken skildras livet i en köpmansfamilj från mitten av 1800-talet, hur familjen växer och butiken utvecklas under kommande generationer, för att nu fira 145-årsjubileum.

Inger Jarland-Olofsson

Nya register i Släktdatas databas

Dokument	Län	Period	Registrerare	Poster
Alingsås stadsförsamling H5	(P)	1799-1808	Dan Höglund för Alingsås Släktforskarförening	2480
Bäve V4	(O)	1920-1929	Carin Gustavsdotter	88
Bäve D4	(O)	1920-1928	Carin Gustavsdotter	188
Bäve D5	(O)	1928-1941	Carin Gustavsdotter	243
Forshälla F11	(O)	1920-1940	Carin Gustavsdotter	609
Forshälla V14	(O)	1920-1937	Carin Gustavsdotter	198
Forshälla D11	(O)	1895-1915	Carin Gustavsdotter	856
Forshälla D12	(O)	1916-1937	Carin Gustavsdotter	778
Göteborgs Oscar Fredrik F5	(O)	1900-1900	Gerd Rölander	1110
Norrtälje F3	(AB)	1790-1825	Olle Överby, Enskede	884
Norrtälje F5	(AB)	1826-1849	Olle Överby, Enskede	770
Näshulta D6	(D)	1862-1882	Lena Johnsson	593
Öckerö D2	(O)	1861-1886	Öckerööarnas Släktforskarförening	1004
Öckerö D11	(O)	1887-1894	Öckerööarnas Släktforskarförening	352
Öckerö F2	(O)	1836-1856	Öckerööarnas Släktforskarförening	1213
Öckerö F3	(O)	1861-1886	Öckerööarnas Släktforskarförening	1806
Öckerö F4	(O)	1886-1894	Öckerööarnas Släktforskarförening	813
Öckerö V2	(O)	1861-1886	Öckerööarnas Släktforskarförening	418
Öckerö V2	(O)	1887-1894	Öckerööarnas Släktforskarförening	185
Öckerö I1	(O)	1709-1894	Öckerööarnas Släktforskarförening	2577
Öckerö U1	(O)	1709-1894	Öckerööarnas Släktforskarförening	2291
			Summa	19 456

Fin utmärkelse till Släktdatamedlemmen Elsa Sjödahl

I samband med att släktforskaren Elsa Sjödahl fyllde 94 år den 24 oktober 2011, fick hon ta emot ”Nordiska Museets medalj för hembygdsvårdande gärning”.

Egentligen skulle Elsa ha åkt till Nordiska Museet i Stockholm för att vid en högtidlig ceremoni där, ta emot hedersbevisningen. Istället blev det blev nu så, att medaljen överlämnades under Elsas födelsedagsfirande av förslagsställarna Gudrun Rydberg, Monica Åhlund och Sven-Olov Andreasson som representerade Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund. Det är nämligen i Dalslandstrakterna som Elsa har forskat under många år. Detta har dels sin förklaring i släkt-

gården Taxviken i Steneby socken, som har funnits i släktens ägo sedan 1600-talet och dels i att Elsas mor var från Korslätt i Dals Ed.

Elsa har bland annat sett till att domböckerna för Vedbo, Nordal,

Valbo och Sundals härader i Dalsland, åren 1613 – 1732 blivit läsbara för alla. De finns nu tryckta i tre fina skinnband som omfattar sammanlagt 1400 sidor. Arbetet med Tössbo härads dombok pågår fortfarande.

Elsa har även medverkat i boken Hembygden, som ges ut av Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund där hon gjort en avskrift av Dalslands domböcker från år 1601 och några år framåt. Domböcker kan ju vara mycket intressanta källor för den som riktigt vill gå på djupet med sin släktforskning.

Ett annat riktigt stort arbete gäller Steneby socken i Dalsland, som Elsa påbörjade 1982. Då blev hon

nämligen ombedd att skriva om gårdarna i Steneby för Hembygdsförbundets räkning. Detta arbete tog ca åtta år. Så blev det också ett rejält kapitel på hela 685 sidor i boken "Gamla Steneby", som har rubriken "Gårdarnas historia".

Bakom detta ligger ett mycket omfattande forskningsarbete där hon med hjälp av Dalslands landskapshandlingar, husförhørs-, mantals- och boskapslängder, domböcker, kyrkoräkenskaper mm. tecknat ner allt av värde om gårdarna och dess folk i äldre tider. Det vill säga under

15-, 16- och 1700-talen.

Elsas stora insatser består i att hon har gjort de gamla handlingarna läsbara för kommande generationer. Nästan alla handskrifter fram till ungefär 1700-talets mitt kan ju vara mycket svårtolkade. D.v.s. det är inte bara svårt att läsa det skrivna, utan det handlar också delvis om att kunna förstå ett föråldrat språk. För de flesta av oss, kan det vara mycket besvärligt. Och värre lär det bli med tiden.

Skolbarnen av idag får ju i de flesta

fall, inte lära sig att skriva eller läsa skrivstil. De kan bara texta. Detta innebär till exempel att de får svårt med att läsa kyrkböcker och andra äldre handlingar.

Till Elsas tidigare utmärkelser hör att hon år 1988 fick Hedersnålen med lagerkrans av Riksförbundet för Hembygdsvård. Vidare fick hon 1991 ett kulturstipendium för "Berömvärt arbete vid dokumentation av Dalslands bygd, historia och kultur" av Logen Mellerud 644, Vasaorden av Amerika.

Föreningen Släktdata och många andra såväl föreningar som enskilda är skyldiga Elsa Sjödahl ett stort tack för det osjälviska och ideella arbete som hon under många år har lagt ner i släktforskningens och hembygdens tjänst.

Vi ber att få gratulera till den fina utmärkelsen!

*Lennart Larsson
text och foton*

Ett hjärtligt tack till Föreningen Släktdata för en mycket vacker blombukett på min 94de födelsedag den 24 okt.

Elsa Sjödahl

Fyra år med Google Analytics

Släktdata har nu använt Google Analytiks verktyg för statistikinsamling på vår webbplats i över fyra år. Senast jag skrev om det var 2008 och tycker nu att det kan vara lite kul att jämföra dagens siffror med hur det såg ut så.

2010/2011, september - augusti, jämförelsesiffror från 2008 inom parentes

175 000 (137 000) unika besökare
2 989 000 (2 300 000) sidvisningar, detaljvisningar av sökresultat oräknade
9 (8) minuter på webbplatsen för varje besök
En stadig ökning från år till år.

89.1% (88.9%) besök från Sverige
4.5% (4.3%) besök från Norge
2.2% (3.0%) besök från USA
I huvudsak ingen större skillnad mot läget för fyra år sedan.
Men vi har heller inte gjort några större satsningar på att nå utanför Sveriges gränser.

Av svenska besök så kommer
14% (15%) från Göteborg
14% (16%) från Stockholm
6% (4%) från Malmö
5% från Bromma
3% (5%) från Trollhättan
3% (4%) från Uddevalla
De små ändringar som finns här kanske återspeglar att vi har utökat vår registertäckning till fler delar av landet än bara västra Sverige.

Ca 1.6% besökte webbplatsen med mobiltelefon eller annan mobil enhet (iPhone, iPad, Android eller liknande) Denna siffra ökar kraftigt just nu, den senaste månaden, augusti, så var det 3.1%. Inom ett eller ett par år så kommer mobila enheter att stå för en stor del av trafiken (min gissning 10-15%?). Jag tror också att vi behöver anpassa våra sidor bättre för att möta detta.

55% (46%) kommer via söksidor. Faktiskt hela 61% den senaste månaden. Vanligaste sökssidan är Google med 92% av dessa 55%. Här fortsätter trenden att fler och fler använder söksidor istället för bokmärken. De flesta webbläsare har också sökningen inbyggd så att man inte ens behöver gå till själva söksidan.

Släktdatas statistik på SIS-index, <http://www.sis-index.se/>

Se bild överst på sista sidan

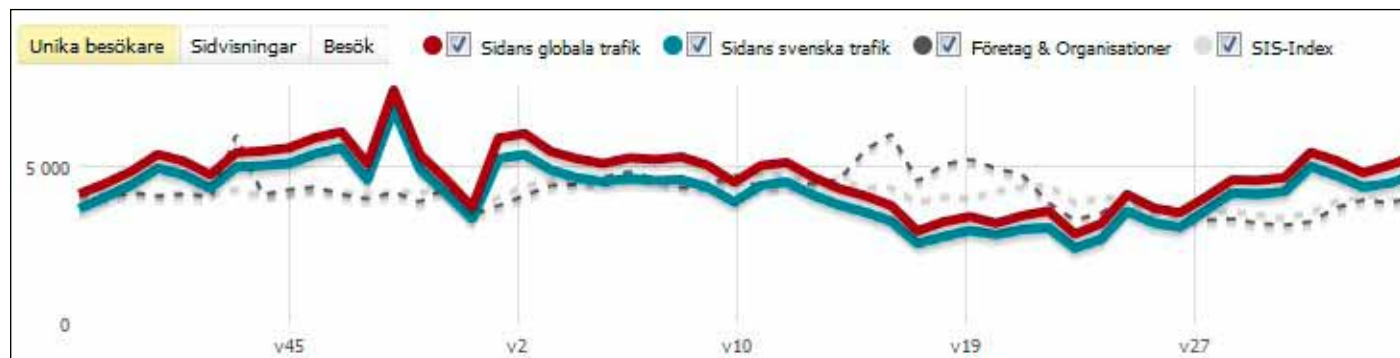
Vi publicerar grundinformation från vår statistik på SIS-Index varje vecka. Man kan alltså enkelt följa vår utveckling det senaste året på <http://www.sis-index.se/site-information/5234>. Här kan man också jämföra vår utveckling med allmänna trender och med andra webbplatser.

Framtid

För att möta trenderna med större bildskärmar och fler mobila enheter (telefoner och ”paddor”) så behöver vi modernisera vår webbplats. Om det finns någon av våra läsare som vill vara med och hjälpa till så kontakta oss gärna. Det behövs flera olika kompetenser och alla behöver inte kunna allt.

Mats-Olof Sander, Släktdatas webmaster

Släktdatas statistik på SIS-index, <http://www.sis-index.se/>

GöteborgsRegionens Släktforskare GRS

GRS kursprogram 2012

Kurserna hålls i GRS regi och lokaler Erik Dahlbergsgatan 36 B (entré från gatan).

Kursprogrammet kommer att omfatta följande kurser:

- 1. Emigrantforska.** Tre tisdagar i januari – februari 2012. Innehåll: källor till emigrantforskning i Sverige och USA, databaser. Lärare Ewert Arwidsson.
- 2. Släktforska vidare.** Fem onsdagar i januari – februari – mars 2012. Innehåll: fördjupning av kyrkoboksforskning, borgare, sjömän, soldater m fl yrken, handskriftsläsning. Lärare Per Clemensson.
- 3. Börja släktforska.** Sju måndagar under våren 2012. Innehåll: handskriftsläsning, databashantering, släktforskningskällor, intervjuteknik, bibliotekskunskap, forskningsteknik. Lärare Anita Fyhr.

TIDERN ANPASSAS EFTER DELTAGARNA OCH STARTAR ALLT EFTER DE BLIR FULLTECKNADE. Kurserna kan anordnas på både dag- och kvällstid.

Anmäl er till Per Clemensson tel 031-206563 eller 0705-206564.

e-mail: per@clemensson.net.

För deltagande i våra kurser krävs medlemskap i vår förening: 150:- kr/kalenderår.

Nyfotograferade kyrkböcker i färg!

Släktforskning - en fascinerande historia...

Din historia!

www.slaktdata.org

Trycksaker? Ring oss på telefon 031 - 690 555

Brevpapper - Visitkort - Kuvert - Folders - Broschyrer - Blanketter - Etiketter - Nyhetsbrev.....

Proline
Offset
Tryckeri AB
www.prolinetryckeri.se
Fiskhamngatan 2 • SE-414 58 Göteborg